

4. Zpráva výboru ústavno-právneho k vládnemu návrhu zákona (tlač 280) o stálych prísazných znalcoch a tlmočníkoch (tlač 310).

Zpravodajcom je posl. dr **Vácha**. Dávam mu slovo.

Zpravodaj posl. dr **Vácha**: Paní a pánové!

Vládní návrh zákona o stálych přísazných znalcích a tlumočnících je důležitým doplňkem reorganizace našeho lidově demokratického soudnictví. Zákon o zlidovění soudnictví, který Národní shromáždění usneslo koncem minulého roku, odstranil mnohé nešvary starého právního řádu, avšak nemohl změnit od základu všechno. Řada vedlejších ustanovení zůstala nezměněna a v platnosti a mezi nimi také předpisy o soudních znalcích a soudních tlumočnících, přestože právě tito účastníci soudního řízení jsou zvláště důležití, poněvadž mohou celý výsledek sporu podstatně ovlivnit a tím průběh soudního řízení skreslit. A každý, kdo až dosud měl možnost tak či onak soudní řízení sledovat, ví, že takové případy nebyly nijak řídké. Můžeme proto jen uvítat, že ministerstvo spravedlnosti v rámci své reformy našeho soudnictví přichází s touto novou osnovou, která celou otázku znalců a tlumočnicků v soudním řízení upravuje a modernisuje.

Jak jsem již řekl, starý právní řád upravoval tyto otázky jen velmi roztržitě, spíše s hlediska formálního a přes velký význam znalců i tlumočnicků v soudním řízení dbal hlavně úpravy seznamů těchto osob, než aby dbal na jejich osobní výběr a způsobilost k výkonu funkce. Předpisy o soudních znalcích jsou dosud kuse upraveny zákonem č. 337/1921 Sb., zákonem č. 115/1931 Sb., zákonem č. 100/1933 Sb., vlád. nař. č. 269/1939 Sb. atd.; sazby znalečného pak dalšími, zcela jinými předpisy. Právní poměry tlumočnicků jsou ještě dnes upraveny v zemích českých dokonce dvorským dekretem č. 109/1835, nesporným patentem č. 208/1854, na Slovensku nař. č. 58.600/1916. Již z toho lze seznat, jak je dosud platná úprava komplikovaná a obtížná, a nelze se ani příliš divit, že právní předpisy, některé starší 100 let, nemohou již dnešním našim poměrům vyhovovat.

Přitom nutno ještě uvážit, že tyto předpisy jsou ještě k tomu i kusé, že na příklad chybějí vůbec předpisy o dozoru nad přísaznými znalci i tlumočníky, ačkoliv jde o důležitý úsek veřejné činnosti a ačkoliv jejich posudky měly velmi často rozhodující vliv na výsledek soudního řízení.

Tyto skutečnosti stačí naprosto dokázati nutnost, nahraditi tuto starou úpravu úpravou novou, pokrokovou a vyhovující našemu novému lidově demokratickému zřízení a spravedlivějšímu pojetí "práva a spravedlnosti". Osnova sama vychází pak z předpokladu, že mezi činností znalců a tlumočnicků není žádných zásadních rozdílů, že činnost tlumočnická je ve své podstatě činností znaleckou. Bylo proto možno obojí poměry upravit jednotně a stanovit odchylky jen tam, kde si toho povaha věcí nutně vyžádala. Hlavní rozdíl proti dosavadní úpravě po stránce věcné je však v tom, že navrhovaná osnova zaměřuje se především k osobám znalců samých, z kterých vytváří sbor lidově demokratickému zřízení oddaných a politicky uvědomělých odborníků, kteří budou s to úspěšně plnit úkoly našeho zlidovělého soudnictví. Celému jejich postavení a poslání dostává se tím nové náplně a navržený zákon bude tedy účelným prostředkem k prohloubení a utvrzení zásad, na nichž je naše zlidověné soudnictví postaveno.

Zkoumáme-li podrobně, jak navržená osnova zákona o stálych přísazných znalcích a tlumočnících vyhovuje, shledáme, že předně jednotně upravuje předpoklady, za kterých

může být ten či onen soudním znalcem nebo tlumočnickem jmenován, a že vedle znalostí odborných je též vyžadována jeho občanská bezúhonnost, státní spolehlivost a oddanost lidově demokratickému zřízení. Osnova zákona podtrhuje také veřejný charakter a důležitost práce znalců a tlumočnicků a podrobuje je vedle dozoru soudce procesního i dozoru a kárnému právu krajského soudů. Jednotně také upravuje nároky na odměnu, tak zv. znalečné.

Druhá část osnovy obsahuje potom speciální předpisy pro stálé přísežné tlumočníky, a poslední část osnovy ustanovení přechodná a závěrečná.

Proti platnému právu tedy vidíme, že osnova předně odstraňuje zastaralé, kusé a roztříštěné předpisy a věcně kodifikuje veškeré otázky, týkající se znalců a tlumočnicků v soudním řízení. Za druhé odstraňuje nejednotnost platného práva v zemích českých a na Slovensku a je tedy cenným přínosem k unifikaci našeho právního řádu. Za třetí vyzdvihuje důležitost znaleckého úřadu, předpisuje potřebnou kvalifikaci, zavádí řádný dozor a odstraňuje tedy neudržitelný stav, že práce tak odpovědná nebyla dosud náležitě upravena.

Ústavně-právní výbor Národního shromáždění ve své schůzi dne 7. června 1949 osnovu projednal, její znění bez podstatných změn schválil a mohu proto plenu Národního shromáždění jménem ústavně-právního výboru osnovu o stálých přísežných znalcích a tlumočnících doporučit k schválení podle znění tisku 310. (*Potlesk.*)

Podpredseda **Žiak**: Ku slovu sa nikto neprihlásil, rozprava odpadá. Sú nejaké návrhy opráv alebo zmien textových?

Zpravodaj posl. dr **Vácha**: Nejsou.

Podpredseda **Žiak**: Pristúpime k hlasovaniu. Osnova má 3 časti, 28 paragrafov, nadpisy častí, nadpisy paragrafov, nadpis zákona a úvodnú formulu. Pretože niet pozmeňovacích návrhov, dám o celej osnove hlasovať naraz podľa zprávy výborovej. (*Námietok nebolo.*)

Námietok niet.

Kto teda súhlasí s celou osnovou zákona, to je s jej 3 časťami, 28 paragrafmi, nadpismi častí, nadpismi paragrafov, nadpisom zákona a úvodnou formulou podľa zprávy výborovej, nech zdvihne ruku! (*Deje sa.*)

To je väčšina. Tým Národné shromaždenie **prijalo** túto osnovu zákona v znení zprávy výborovej.